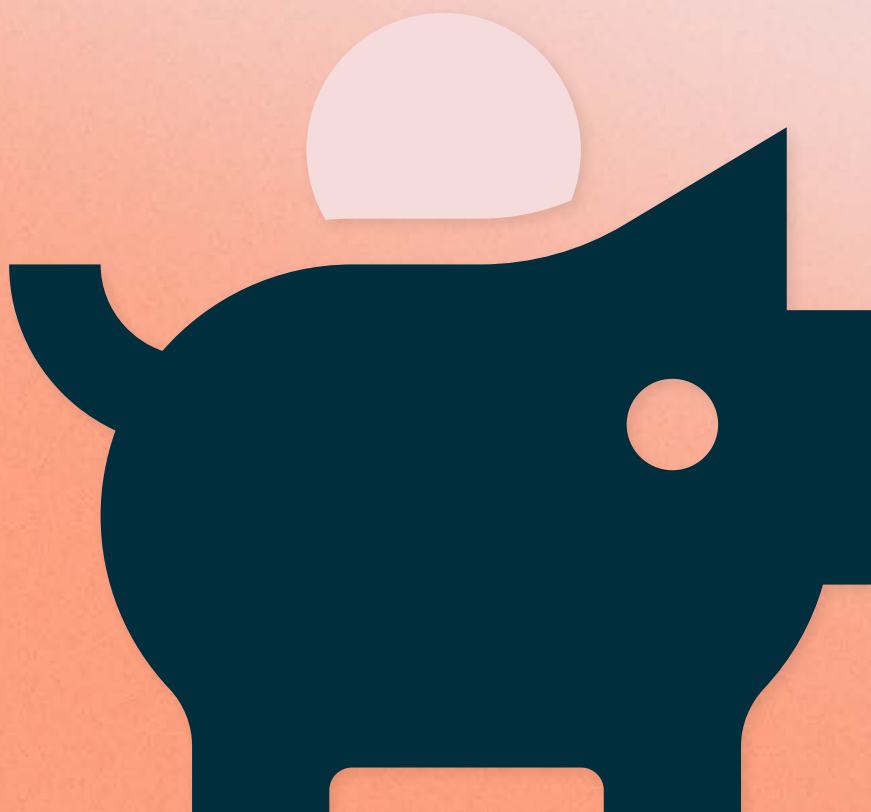

Handels medlemmar om

A-kassan

Handels valserie 2026:4

Handels medlemmar om a-kassan

Detta är en rapport i Handels serie om vilka frågor som medlemmarna i förbundet tycker är viktiga inför valet 2026. Rapporten är skriven av Stefan Carlén, senior politisk strateg och Daniel Söderberg Talebi, utredare på Handelsanställdas förbund.

© Handelsanställdas förbund

Handels valserie 26:4

HANDELS VALSERIE OM MEDLEMMARNAS VIKTIGASTE FRÅGOR INFÖR VALET 2026

Handels medlemmar om karensavdraget 26:1 – Februari 2026

Handels medlemmar om tandvården 26:2 – Mars 2026

Handels medlemmar om pensionerna 26:3 – Maj 2026

Handels medlemmar om a-kassan 26:4 – Augusti 2026

Sammanfattning

Hälften (47 %) av Handels medlemmar uppger att de skulle ha svårt att klara sin ekonomi om de blev arbetslösa i tre månader, och 8 av 10 medlemmar (83%) känner oro för sin ekonomiska situation om de skulle bli arbetslösa. Det finns ett starkt stöd för en bättre a-kassa bland medlemmarna. En klar majoritet vill höja ersättningarna från a-kassan (85%), avskaffa nedtrappningarna (85%), samt att ersättningarna ska indexeras och följa löneutvecklingen (90%).

Arbetslöshetsförsäkringens primära uppgift, att ge trygghet i omställningen till ny sysselsättning, har försvagats under lång tid. De församringar som genomfördes av Tidöregeringen med bland annat en brantare nedtrappning efter hundra dagar har förvärrat situationen. Taket i a-kassan, det vill säga den högsta löneinkomst ersättningsnivåerna täcker, har sänkts reellt. Om taket hade följt "märket" sedan 2022 skulle det ha varit 38 700 kr, men är endast 34 000 kr.

Det är inte heller så att nedtrappningen av ersättningarna är 80, 70 och 65 procent när man ser till inkomsten efter skatt. En arbetare som tjänade 30 000 kronor före skatt när den jobbade, får endast 65 procent av sin tidigare lön första månaden i arbetslöshet. Detta på grund av karensdagar och högre beskattning av ersättning från a-kassan. En arbetare som tjänade 30 000 kr före skatt får alltså ut 15 800 kr i ersättning första månaden. Det ligger under fattigdomsgränsen i Sverige. Från dag 100 och 200 sänks ersättningsnivåerna ännu mer. Efter 100 dagar blir ersättningsnivån 63 procent, och efter 200 dagar 59 procent.

Arbetslösheten ökade mellan 2022 och 2025 med nästan 100 000 personer. Samtidigt har Tidö-regeringen och SD utöver en försämrade a-kassa nästan halverat anslagen till arbetsmarknadspolitiska program. Dessa försämringar märks.

De låga ersättningarna skapar stor ekonomisk stress hos arbetslösa medlemmar i Handels. Den är så låg att många inte tycker att de kan leva ett drägligt liv och att "all oro kring ekonomin skapar dålig psykisk hälsa". Det leder till att fokus flyttas från omställningen till nytt jobb till ekonomisk krishantering och oro. Många uppger att de sökt flera jobb men har svårt att få komma på intervjuer. Flera vittnar om hopplöshet, panikkänslor och stress över att de inte kan betala sina räkningar. Hela 7 av 10 anser att ersättningarna är så låga att den ekonomiska situationen hindrar dem från att fokusera på att hitta jobb.

Vidare vittnar 6 av 10 medlemmar om att de inte upplever att de får ett bra stöd av samhället och Arbetsförmedlingen för att öka chanserna att hitta jobb. De beskriver att det är svårt att få kontakt med Arbetsförmedlingen, att det är krångligt och att de bemöts med bristande förståelse. Många känner sig svikna av samhället.

En politik för en bättre a-kassa bygger på ett helt nytt system med bland annat höjda ersättningar, avskaffad nedtrappning och årlig löneindexering. Beräkningar visar att det inte är kostsamt statsfinansiellt. Värdet av en a-kassa som kan ge trygghet, förbättra matchning och bidra till stabilisering är vida större. Viktigast av allt är att föra en politik som bekämpar arbetslösheten – inte de som är arbetslösa.

Handels medlemmar om arbetslöshetsförsäkringen

En stark arbetslöshetsförsäkring är grundläggande för en väl fungerande arbetsmarknad. A-kassans primära syfte är att vara en försäkring för löntagarnas trygghet vid omställning till ny sysselsättning. Den ska ge löntagarna ekonomisk stabilitet i tider av arbetslöshet. Fokus ska ligga på att hitta ny sysselsättning, inte på ekonomisk krishantering.

Det är också viktigt för matchningen på arbetsmarknaden. En a-kassa som ger trygghet innebär att sökande kan få tid att hitta rätt arbete efter sina kompetenser och kvalifikationer. En för låg a-kassa riskerar att pressa arbetslösa med högre kvalifikationer att ta "fel jobb", det vill säga jobb med lägre kvalifikationskrav. På samhällsnivå innebär en a-kassa som ger god inkomsttrygghet bättre förutsättningar att stabilisera lågkonjunkturer, genom att konsumtionen hålls uppe.

Målet om en ekonomisk politik för full sysselsättning och behovet av en aktiv arbetsmarknadspolitik är därför tätt sammankopplat med en trygg a-kassa. Dessvärre har a-kassans funktioner försvagats under lång tid. Och 1 oktober 2025 trädde Sverigedemokraternas och Tidöregeringens omfattande förändringar av arbetslöshetsförsäkringen i kraft. Bland annat genom en ännu mera brant nedtrappning av ersättningarna redan efter 100 dagar.

Men redan före dessa försämringar fanns en stor oro bland Handels medlemmar att de inte skulle klara sin ekonomi om de blev arbetslösa. I en medlemsundersökning som gjordes i september 2025 (Novus Opinion 2025) uppgav varannan medlem (47 %), att de inte trodde att de skulle klara sig ekonomiskt om de blev arbetslösa i tre månader.

På öppen fråga om vad som medlemmarna tyckte var viktigt att Handels skulle driva mot politiken inför valet fanns det många som spontant lyfte fram att bekämpa den höga arbetslösheten, samt inte minst behovet av förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen. Här följer fyra röster från undersökningen i september 2025.

"Högre a-kassa under alla 300 dagarna"

"Bättre villkor vid arbetslöshet"

"Höjt tak i a-kassa, mer stöttning och mindre hets vid arbetslöshet och sjukskrivning".

"Se över den nya arbetslöshetsförsäkringen då den på sikt kan slå ut många människor"

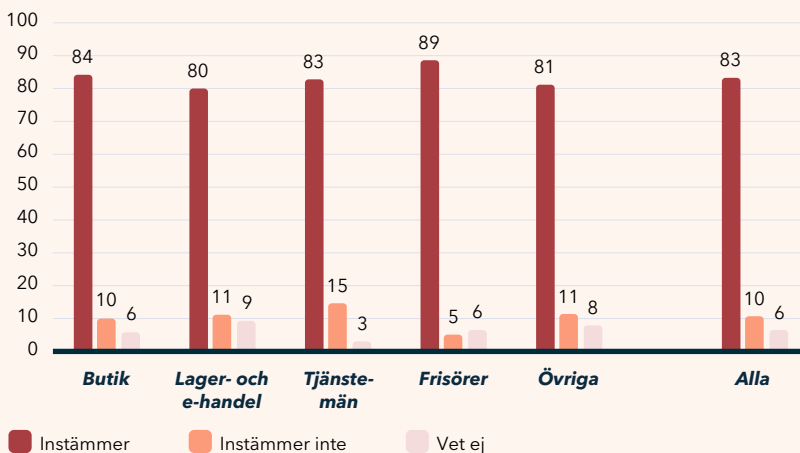
Det är uppenbart att oron för arbetslöshet i kombination med oron att arbetslöshetsförsäkringen inte ger ett tillräckligt inkomstskydd är viktiga frågor för medlemmarna. Denna medlemsundersökning genomfördes under september 2025. Då hade inte den nya arbetslöshetsförsäkringen införts.

För att följa upp medlemsopinionen genomfördes i juni 2026 en ny omfattande undersökning.¹ Den slutfördes åtta månader efter att Tidöregeringens församlingar trätt i kraft. Förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen 1 oktober 2025, inklusive den kraftigt ökade nedtrappningen av ersättningen efter 100 dagar, hade då hunnit få effekt. Det gällde inte minst de som blivit arbetslösa efter att de nya reglerna införts.

I den nya undersökningen framgår det att oron för att kunna klara sin försörjning vid arbetslöshet består, och sannolikt blivit än mer påtaglig. Den visar att hela 8 av 10 medlemmar känner oro för sin ekonomi om de skulle bli arbetslösa, och att endast 1 av 10 inte känner någon oro.

Jag känner oro för min ekonomi om jag blir arbetslös

Andel av Handels medlemmar instämmer/instämmer inte. Procent.

Källa: Novus opinion 2026, Handels medlemsundersökning om avtal och arbetslöshetsförsäkring juni 2026.

1. Undersökningen genomfördes av Novus Opinion i maj/juni 2026 och bygger på 9 428 webb-intervjuer i Handels slumpmässigt rekryterade medlemspanel, vilket garanterar representativa resultat. Av de svarande var 516 arbetslösa. Resultatet är efterstratifierat, dvs. i efterhand viktat mot kända populationstal i syfte att korrigera eventuella skevheter i stickprovet jämfört med målpopulationen. Detta innebär att resultaten är generaliserbara till den aktuella målpopulationen.

Det är ingen större skillnad i uppfattning mellan medlemmar i olika branscher som Handels organiserar. Variationen är mellan 8 av 10 bland lagermedlemmar, och 9 av 10 bland frisörmedlemmar. Det är inte någon större skillnad mellan vad män och kvinnor tycker, även om det är något högre oro för ekonomin bland kvinnor. Den svaga arbetslöshetsförsäkringen ses som ett problem bland breda grupper, men om den kraftigt ökade nedtrappningen av ersättningen riskerar att drabba sektorer med lägre löner och stor problematik med ofrivillig deltidsanställning hårdast.

Det är värt att understryka allvaret i den upplevda oron mot bakgrund av att många av Handels medlemmar trots allt har en stark förankring och koppling till arbetsmarknaden och de branscher Handels organiserar. Många som har prekära anställningar och saknar klar yrkesidentitet inom handeln är ofta inte medlemmar i facket, och fångas därmed inte upp av denna undersökning. Ändå uppger en så pass stor andel av respondenterna att de känner oro för vad som skulle hända med deras ekonomi vid arbetslöshet. Det gäller även medlemmar som har tjänstemannaavtal. För många handlar det möjligen inte endast om egen oro, utan också om solidaritet med vänner och bekanta som blivit arbetslösa och fått svårt att försörja sig.

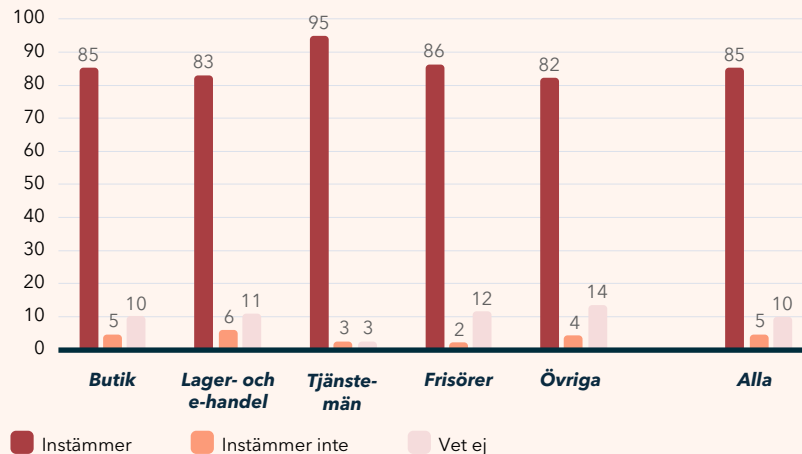
Handels medlemmar vill se en bättre arbetslöshetsförsäkring

Facklig organisering och försäkring mot arbetslöshet har alltid hängt ihop. För att skydda arbetstagares fackliga organisering krävs en a-kassa som motverkar lönedumpning och stor ekonomisk utsatthet vid arbetslöshet. En stark arbetslöshetsförsäkring är därför centralt för att skydda överenskomna löner och villkor i kollektivavtalen och därmed den svenska arbetsmarknadsmodellen. Trygghet vid arbetslöshet är givetvis också en viktig faktor för individen att kunna fokusera på omställningen till ett nytt jobb som motsvarar ens kvalifikationer.

Hur ser då medlemsopinionen ut när det gäller arbetslöshetsförsäkringen? Undersökningen visar att det finns ett starkt stöd bland Handels medlemmar för att förbättra a-kassan, och bestämda önskningar om att skapa en starkare och tryggare försäkring. Det gäller såväl höjda ersättningar som avskaffad nedtrappning, samt att ersättningarna årligen ska följa löneutvecklingen (löneindexeras).

Av de 9 428 yrkesaktiva medlemmarna som svarade på medlemsundersökningen i juni 2026 angav 85 procent att de vill att ersättningen från a-kassan vid arbetslöshet ska höjas. Endast 5 procent vill inte att ersättningen i a-kassan höjs. Inte heller här är det någon avgörande skillnad mellan olika branscher även om medlemmarna som finns på tjänstemannaavtal sticker ut med hela 95 procent. Medlemsopinionen för en höjd a-kassa är stark.

Andel av Handels medlemmar som instämmer i att ersättningen i a-kassan ska höjas. Procent.

Källa: Novus opinion 2026, Handels medlemsundersökning om avtal och arbetslöshetsförsäkring juni 2026.

En höjd ersättning från a-kassan vid arbetslöshet förutsätter att en större del av den tidigare förvärvsinkomsten är försäkrad. En helt grundläggande förbättring för att åstadkomma det är att höja den procentuella andelen av den tidigare lönen som ersättningen täcker. Det handlar om att se till att fler kan omfattas av försäkringens högsta skydd (det så kallade taket), som i nuläget innebär att endast de som har en inkomst under 34 000 kan få ut 80 procent de första 100 dagarna. Det handlar också om att själva den procentuella ersättningen, det vill säga andelen av inkomstbortfallet, behöver öka. Under lång tid, före 1990-talskrisen, var ersättningsnivån 90 procent och inte 80 procent. Det är viktigt att den procentuella ersättningen höjs för Handels medlemmar där en stor andel är deltidsanställda och har relativt låga löner.

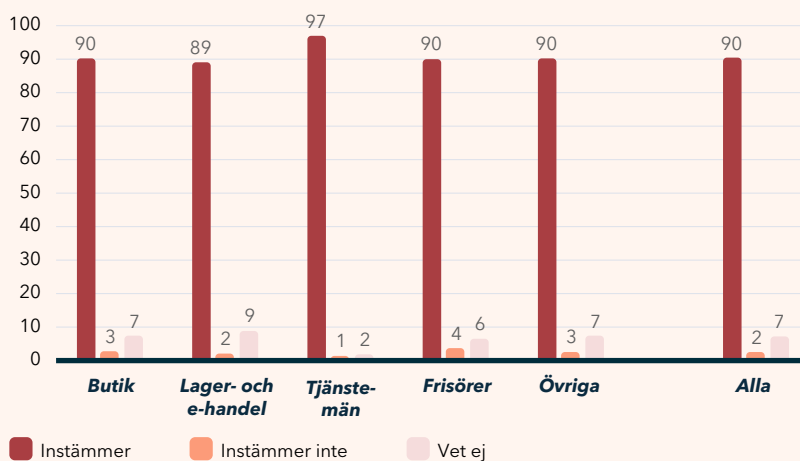
Ersättningen i dagens arbetslöshetsförsäkring påverkas också negativt av andra utmaningar som skapats politiskt och därför även måste hanteras politiskt. Utöver det låga taket i a-kassan och de låga ersättningsnivåerna, finns även karensdagar, en kraftig nedtrappning samt högre beskattning. Vi utvecklar alla dessa delar senare i denna rapport.

Frågan om att a-kassan ska följa löneutvecklingen handlar om att taket varit oförändrat under långa perioder och därmed urholkats i värde. Ett höjt tak förutsätter idag ett aktivt politiskt beslut, likt barnbidraget och en del andra transfereringar. En a-kassa som följer löne- och kostnadsutvecklingen i samhället förutsätter att taket i försäkringen, alltså den maximala tidigare inkomst som försäkringen ersätter, indexeras och löpande räknas upp mot löneutvecklingen. Alternativet till att indexera den maximala ersättningen är en a-kassa som fortsätter att urholkas över tid.

Bland Handels medlemmar finns ett mycket starkt stöd för att ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen ska följa löneutvecklingen. I medlemsundersökningen svarade 9 av 10 (90 %) att de vill att ersättningen ska följa löneutvecklingen. Endast 3 % svarar att de inte instämmer i att ersättningen ska följa löneutvecklingen.

Ersättningen från a-kassan ska följa löneutvecklingen

Andel av Handels medlemmar som instämmer/instämmer inte. Procent.

Källa: Novus opinion 2026, Handels medlemsundersökning om avtal och arbetslöshetsförsäkring juni 2026.

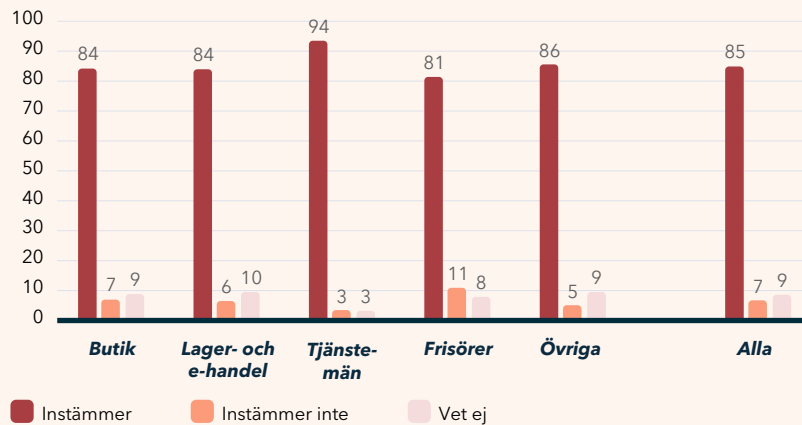
Vi visar senare i den här rapporten på hur arbetslöshetsförsäkringen tappat i värde och därmed i trygghet – även beaktat de höjningar av taket som beslutats politiskt och faktiskt genomförts. Det är ett problem att otillräckliga höjningar av taket ändå presenteras som en satsning på en starkare a-kassa, när försäkringen i själva verket fortsätter att tappa i värde över tid med hänsyn tagen till löneutvecklingen.

När det kommer till frågan om nedtrappning under arbetslöshetsperioden är det något som i historiskt inte funnits, utan infördes i början av 2000-talet. Bakom detta låg en tanke om att nedtrappning skulle leda till ökat jobbsökande, samt att det skulle minska långtidsarbetslösheten. Med facit i hand kan vi konstatera att det inte påverkat vare sig arbetslöshet eller långtidsarbetslöshet. Ändå har nedtrappningen från den första oktober 2025 blivit ännu brantare.

Handels medlemmar vill helt avskaffa nedtrappningen av ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen. Medlemsopinionen här är lika stark som i övriga frågor. Hela 85 procent av medlemmarna instämmer i påståendet att ersättningen bör vara lika stor under hela arbetslöshetsperioden. Endast 6 procent vill att ersättningen är föremål för nedtrappning.

Ersättningen ska vara lika stor under hela ersättningsperioden

Andel av Handels medlemmar som instämmer/instämmer inte. Procent.

Källa: Novus opinion 2026, Handels medlemsundersökning om avtal och arbetslöshetsförsäkring juni 2026.

Sammanfattningsvis finns en klar medlemsopinion för förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen. Ersättningen behöver höjas och följa löneutvecklingen. Nedtrappningen i ersättningen ska avskaffas. Detta är medlemmarnas uppfattningar baserat på hela 9 428 svaranden i medlemsundersökningen. Den överväldigande majoriteten är inte arbetslösa. Trots det är kraven på en förbättrad a-kassa så pass samstämmiga.

Den starka medlemsopinionen kan ha flera orsaker. En är egen oro över att själv eller någon i ens familj skulle bli arbetslös. Men sannolikt även solidaritet med de som idag är arbetslösa. Med dagens höga arbetslöshet har många av de arbetande vänner och bekanta som är arbetslösa och på så vis insyn i hur bristande arbetslöshetsförsäkringen är om man har otur att bli arbetslös.

Hur arbetslösa medlemmar i Handels drabbas

Ersättningen från arbetslöshetsförsäkringen bestäms av politiska beslut, något som Handels a-kassa och alla andra a-kassor är tvungna att förhålla sig till. Från första oktober 2025 sänktes ersättningsarna för arbetslösa redan efter 100 dagar. Det var ett beslut av Tidö-regeringen med stöd av SD. Visserligen höjdes samtidigt taket i a-kassan, det vill säga den lön som ska ge 80 procent ersättning, från 33 000 till 34 000 kr. Men reallt var det ingen höjning. Om taket i a-kassan hade följt lönenormeringen ("märket") sedan 2022 så skulle den 2026 ha varit 38 700 kr.² Hade taket indexerats och följt inkomstbasbeloppet från 2001 så hade taket 2026 varit 41 200 kr.

². Beräknat på 33 000 kr efter höjningen av märket från 2022 eftersom det var då som den tillfälliga höjningen under pandemin 2020 blev permanent. Hade det följt märket från 2020 skulle högsta ersättning vara 39 862 kr.

Påståendet att taket i a-kassan höjts stämmer därför inte. Realt har taket i a-kassan sänkts från 38 700 kr till 34 000 kr (om vi utgår från märket), samtidigt som ersättningen i a-kassan sänkts efter 100 dagar från 80 procent till 70 procent, och efter 200 dagar till 65 procent. Det är kraftiga sänkningar och försämringar av a-kassans funktion att vara en trygghet i omställningen.

**Disponibel inkomst för en person
som i arbete tjänar 30 000 kr i månaden
före skatt vid arbetslöshet**

	Disponibel inkomst Per månad	Förlust i kronor Per månad	Varav förlust till följd av skatteeffekt	Andel av disponibel inkomst. Procent.
I arbete	24 297	0	0	100
Arbetslös dag 1-30	15 801	-8 496	-2 258	65
Arbetslös dag 31-100	17 286	-7 011	-2 474	71
Arbetslös dag 101-200	15 325	-8 972	-2 149	63
Arbetslös dag 201-300	14 340	-9 957	-1 987	59

Källa: Dagpenning, skattetabell 32, samt egna beräkningar.

Men det är inte heller helt korrekt att säga att ersättningen är 80 procent de första hundra dagarna. Dels finns två karensdagar under första månaden, dels är skatten högre för arbetslöshetsersättning än för lön.

Det innebär att en person som i arbete och före skatt hade 30 000 kr i lön, endast kommer få ut 65 procent av sin tidigare disponibla inkomst före skatt den första månaden. Det betyder att hen endast får ut 15 800 kr efter skatt vilket motsvarar en faktisk inkomstförlust på hela 8 500 kr. Inkomsten blir så låg att den hamnar under fattigdomsgränsen, och under regeringens eget mått på självförsörjning.

Lägg där till, att om individen har månadslön och får den utbetald i maj och är uppsagd från 1 juni, måste hen första månaden redovisa sina arbetslöshetsdagar, och efter att de är inskickade ska handläggare på a-kassan kontrollera och betala ut. Det kan dröja ytterligare veckor. Ersättningen kan då i bästa fall komma först under slutet av juli månad. Sammantaget innebär arbetslösheten, förutom den oro som skapas, en betydande ekonomisk belastning.

Efter 300 dagars ersättning i a-kassan kan man i normalfallet bli hänvisad till jobb- och utvecklingsgarantin hos Arbetsförmedlingen och då ansöka om aktivitetsstöd som betalas ut från Försäkringskassan. Då trappas ersättningen ner ytterligare. Taket sänks även från 34 000 till 30 000, och ersättningen trappas ned med fem procentenheter för varje 100 dagar.

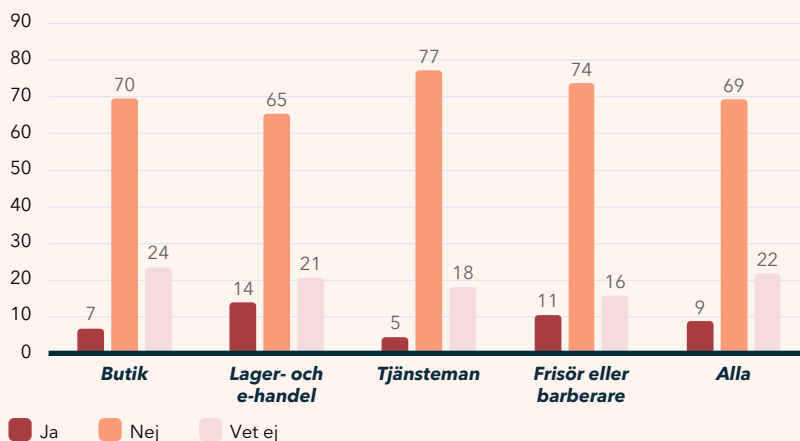
Vad säger de arbetslösa medlemmarna?

Som vi har konstaterat finns det en stor oro för bristande ekonomisk trygghet vid arbetslöshet bland Handels medlemmar. Det är förståeligt med tanke på de stora inkomstförluster som sker vid arbetslöshet, och att det sätter press på den ekonomiska situationen. Det är en oro som vi kan anta delas av stora grupper löntagare, inte minst inom LO-kollektivet.

Vad betyder det för de arbetslösa Handelsmedlemmarna? I medlemsundersökningen ställde vi kompletterande frågor till de som var arbetslösa samt gav möjligheten att i fritextsvar svara på frågan: "Har du något du vill tillägga kring hur du upplever ersättningen från a-kassan och din situation som arbetslös? Svaren visar på en mycket svår situation för arbetslösa medlemmar.

Är a-kassan tillräcklig hög så du kan fokusera på att hitta nytt jobb, istället för din ekonomi?

Andel av Handels medlemmar efter var de jobbade före arbetslösheten.

Källa: Novus opinion 2026

Syftet med att a-kassan ska ge trygghet i omställningen är att den som är arbetslös ska kunna fokusera på att hitta nytt jobb istället för att tvingas till ekonomisk krishantering. Men det är få som tycker att ersättningarna i a-kassan ger ett sådant stöd. Endast 1 av 10 anser att den är tillräcklig för att kunna fokusera, medan 7 av 10 inte anser att den är det, medan 2 av 10 svarar vet ej. Någon avgörande skillnad beroende på kön eller i vilken bransch man tidigare jobbade i finns inte.

I fritextsvaren väljer de allra flesta av de arbetslösa medlemmarna att lyfta fram att ersättningen är alldeles för låg, och att det skapar en ekonomisk stress. Så här uttrycker sig några medlemmar om detta.

"A-kassan är så låg att jag inte kan äta ordentligt längre. Att livet skulle kunna bli så här i Sverige trodde jag inte för ett par år sedan"

"Alldeles för låg för att leva drägligt om man haft ett lite 'bättre betalt' jobb tidigare."

"Alldeles för låg ersättning. All oro kring ekonomin skapar dålig psykisk hälsa."

Bland Handels medlemmar som drabbats av arbetslöshet märks en förvåning och kraftig besvikelse, närmast frustration, över hur pass svag arbetslöshetsförsäkringen är. I medlemsundersökningen uttrycker många att de hade förväntat sig mer. Många nämner också hur låg deras ersättning är. En medlem beskriver sin situation som arbetslös som brutal:

"Den är brutal, den är brutal. Den är under all kritik! Jag får ut runt 11 000 och skulle jag inte bli berättigad till en ny period så kan min ersättning gå ner ända ner till ca 7 - 8 000 kr i månaden."

Andra medlemmar uttrycker hopplöshet över sin situation och hur lite de får ut i ersättning, trots att de är aktiva och söker jobb. Ord som panik, katastrof och psykisk stress för att inte kunna betala sina räkningar återkommer ofta.

"Hopplös och ännu mer hopplös. Har jobbat i ca 45 år och får lite mer än 10 000, behöver jag säga mer!"

"Att jag har panik redan nu inför att a-kassan snart endast kommer att betala 60 % vilket kommer att göra att jag kommer missa mitt boende! Då jag har en bostadsrätt, så kan jag inte få ekonomiskt bistånd! Jag blir tvungen att sälja lägenheten! Och var ska jag kunna hitta billigare boende???"

"Katastrof. Att ersättning sänks trots att man följer alla regler och krav, söker otaliga jobb."

"Jag känner mig rätt hjälplös i min situation då jag gjort allting rätt för att få ersättning och betalat mina medlemsavgifter i flera år och ändå får jag nu som arbetslös en ersättning som knappt täcker min hyra, inte mat."

"Konstant stress om jag kommer ha råd med mat och hyra."

Det är uppenbart att många arbetslösa känner av en stor ekonomisk press. Det flyttar fokus från omställning till ett nytt arbete som motsvarar ens kvalifikationer till ekonomisk krishantering och oro. Givet att allt fler nu känner av försämringarna av a-kassan, framför allt för arbetargrupper

efter 100 dagar i arbetslöshet, talar mycket för att den ekonomiska stressen många arbetslösa känner kommer att öka än mer. Det gynnar inte heller det kollektivavtalade omställningsstöd som exempelvis Trygghetsfonden TSL erbjuder i vissa situationer när anställning avslutas.

Bristande stöd från samhället

Utöver en trygg a-kassa behövs även en aktiv arbetsmarknadspolitik. Arbetsförmedlingen ska vara ett stöd och ge hjälp till arbetslösa för att underlätta omställningen till ett arbete. Samtidigt vet vi att många politiska beslut under de senaste decennierna har förändrat förutsättningarna för arbetsmarknadspolitik. Omfattande omorganisationer, privatiseringar och kraftig minskade resurser har försvagat detta grundläggande stöd för samhället. Under Tidöregeringen har medlen till arbetsmarknadspolitiska program minskat med 40 procent, eller hela 5,4 miljarder kr räknat i 2026 års prisläge. Det är anmärkningsvärt med tanke på att arbetslösheten ökat med närapå 100 000 individer.

Bristen på stöd från Arbetsförmedlingen är ett återkommande tema från arbetslösa medlemmar. Här finns det också en frustration över situationen.

"Stöd från Arbetsförmedlingen är obefintligt"

"Arbetsförmedlingens hjälp vet jag inte vad man ska säga om.

Ett telefonsamtal vid inskrivning och sen får man klara sig själv."

"Arbetsförmedlingen är värdelös. De hjälper inte. Det är svårt att få någon att prata med. De bryr sig bara om deras mall som de måste följa och inte om dig som person. De säger sök jobb, men det finns inga jobb man blir bara bortsorterad av AI innan man ens kan få en intervju."

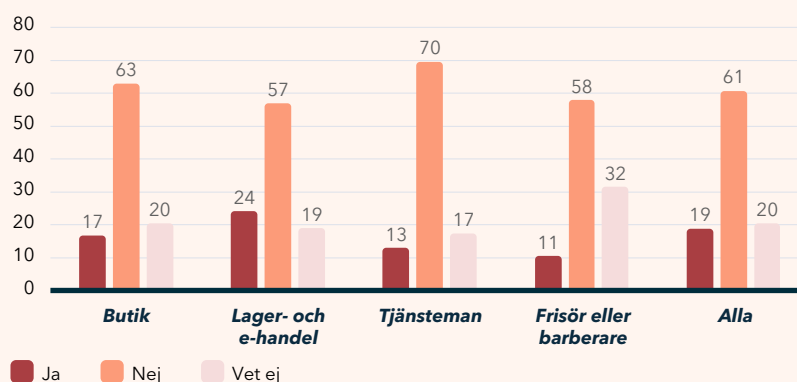
"Svårt för äldre arbetslösa att få jobb. Dåligt med program riktade till äldre. Dåligt aktivt stöd från arbetsförmedlingen."

"Aldrig haft så här svårt att hitta jobb som nu, Arbetsförmedlingen är inte till någon hjälp. De är endast till för att kontrollera."

I medlemsundersökningen fick de arbetslösa svara på om de upplevde bra stöd från Arbetsförmedlingen som ökar jobbchanserna utifrån deras kvalifikationer. Hela 6 av 10 arbetslösa medlemmar svarade nej, 2 av 10 svarade ja medan 2 av 10 svarade att det inte visste. Bland tjänstemän är det 7 av 10 som inte upplevt något bra stöd.

Upplever du att du får bra stöd från Arbetsförmedlingen som ökar dina jobbchanser utifrån dina kvalifikationer?

Andel av Handels arbetslösa medlemmar efter bransch före arbetslösheten. Procent.

Källa: Novus opinion 2026

Förutom den ekonomiska och sociala pressen på de arbetslösa upplever många att det sätt som de blir bemötta på av Arbetsförmedlingen gör saken värre för dem. Trots att de söker många jobb så är det för en hel del svårt att hitta jobb, samtidigt som de känner sig ifrågasatta.

"Jag känner mig jagad av Arbetsförmedlingen och jag känner mig nedvärderad av dem. Det känns som att de flinar åt mig bakom min rygg... Det är inte mitt fel att det inte finns jobb att få."

"Har verkligen sökt alla jobb jag är kvalificerad till och även de utan. Har inte fått en enda intervju. Har flyttat längre upp i landet men det är brist på arbete här med. Man blir frustrerad och det sänker ens självkänsla, sen att behöva kriga med arbetsförmedlingen gör inte saken bättre."

"Jag vill inte vara arbetslös, men ingen tar in mig på intervju ens och arbetsförmedlingen gör inget"

"Finns inga jobb. Hur mycket man än söker."

Arbetsförmedlingen och arbetslöshetsförsäkringen styrs av politiska beslut. Det är således politiska beslut som är orsaken till dagens situation med en svag arbetsmarknadspolitik och urholkad försäkring som skapar otrygghet och i vissa fall ekonomisk desperation. Samtidigt administreras försäkringen av arbetslöshetskassor där många, exempelvis A-kassan Handels, har en viktig facklig koppling och branschkunskap.

Baserat på medlemsundersökningen är bedömningen att de allra flesta av gruppen arbetslösa som svarat inser att bristerna i a-kassan beror på politiska beslut. Samtidigt är det mänskligt att i en mycket svår situation som arbetslös med stor ekonomisk press också känna en frustration. Det

är något som såväl Handels som A-kassan Handels märker av. Men kritiken rör framför allt Arbetsförmedlingen och inte A-kassans hantering.

"Arbetsförmedlingen är svår att få tag på och väldigt krångliga att ha att göra med. A-kassan är supertrevliga och hjälpsamma, däremot är reglerna helt galna."

"Det känns som ett straff att ha blivit arbetslös, mindre förståelse från Arbetsförmedlingen men gott bemötande från dem som handlägger ersättningen."

En särskild frustration kommer fram genom att många av de som är arbetslösa medlemmar ser det som en försäkring som de har betalat för. Flera lyfter menar att det inte är något bidrag, och att det är helt fel att sänka a-kassan av den anledningen.

"Det är inte ett bidrag. Det är mina försäkringspengar jag får åter."

"Hur kan det ens vara ok att sänka a-kassan. Det är ju en försäkring man har betalat in hela ditt långa arbetsliv. Inte ok."

"Ta tillbaka a-kassorna så som de var förut. Det är en ekonomisk arbetslösförsäkring där man inte ska få sin ekonomi kraschad så fort man blir av med jobbet, samtidigt ta den tiden till att söka nytt jobb. För detta är inte något 'bidrag'... En onödig press, stress och ångest på de som redan som försöker få sig ett jobb, men får aldrig något jobb. Jag är tvungen att bo hos föräldrarna och är 43 år, så ska det inte va."

"A-kassan är en försäkring jag betalar för. Det är inte en ersättning från staten. Tycker det är helt sinnessjukt att de har något att säga om hur mycket vi från ut från det eller inte. Detta kommer endast att leda till att fler och fler kommer göra kriminella saker för att kunna överleva i dagens samhälle."

A-kassan finansieras av anställdas löneutrymme genom arbetsgivaravgifter och direkta medlemsavgifter. Det handlar om en försäkring med tydliga krav och regler som anställda finansierar och betalar in till. Det handlar inte om ett bidrag.

Slutligen finns i fritextsvaren många politiska ställningstaganden om a-kassan som vill höja ersättningen, avskaffa nedtrappningen och att det ska följa löneutvecklingen.

"Höj ersättningen"

"Ersättningen från a-kassan ska följa löneutvecklingen. För att man ska överleva."

"Skippa avtrappningen"

Politiska överväganden

Arbetslöshetsförsäkringen har tre grundläggande funktioner. För det första ska den ge trygghet i omställningen genom att de som blir arbetslösa inte ska tappa stora inkomster eller bli fattiga och drabbas av stor ekonomisk stress. För det andra ska den stärka matchningen på arbetsmarknaden genom att arbetslösa inte ska hetsas att ta första möjliga jobb till vilken lön som helst, utan rätt jobb utifrån sin kompetens. På så vis minskar risken att personer med högre kvalifikationer tvingas ta fel jobb, och därmed försvåra för grupper med lägre kvalifikationer att få rätt jobb. Det leder på sikt till en högre strukturarbetslöshet och långtidsarbetslöshet för arbetslösa med svag konkurrensförmåga. För det tredje ska den fungera som en automatisk stabilisator och dämpa negativa effekter för konjunkturen. Genom att arbetslösa får skydd för inkomstförluster hålls konsumtionen uppe, något som motverkar att lågkonjunkturer fördjupas.

Alla tre funktioner har försvagats kraftigt under lång tid, och det är tveksamt om de ens fungerar i dagsläget. Bakgrunden är en allmän förskjutning av hela socialpolitiken sedan 1990-talet från att se till statens och samhällets ansvar, till att allt lägga ansvaret och skulden på individen. I stället för att se arbetslöshet som främst statens ansvar att bekämpa genom att upprätthålla en tillräcklig efterfrågan i ekonomin, och att avsätta resurser för utbildnings- och arbetsmarknadspolitik, har de mer nyliberala tankefigurerna slagit igenom. I denna idévärld är arbetslöshetsförsäkringen något som hindrar drivkrafter till arbete. Den politiska inriktningen blir därmed att försämma a-kassan, och stimulera en "job-first-politik", vilket i praktiken innebär en minskning av rustande och matchande insatser.

Än tydligare blir denna politiska inriktning när vi granskar Tidöregeringens och SDs politik. Mellan 2022 och 2025 har arbetslösheten ökat i Sverige med nästan 100 000 individer, från redan höga 398 000 till 495 000 (SCB 2026). Det beror inte enbart på den internationella lågkonjunkturen, eller någon plötslig strukturomvandling. Till skillnad från Sverige har EU-länderna i genomsnitt minskat sin arbetslöshet under samma period.

Förklaringen till den kraftiga ökningen av arbetslösa ligger delvis i den finanspolitik som förts, genom åtstramning och bristande stimulanspolitik. De stimulanser som gjorts har dessutom varit i form av skattesänkningar som framförallt gynnat höginkomsttagare vilket är mer eller mindre verkningslöst för att motverka ökad arbetslöshet i lågkonjunkturer. En annan del av förklaringen finns i att Tidöregeringen och SD valt att möta arbetslösheten med att försämma a-kassan och att kraftigt dra ner på arbetsmarknadspolitiken. Om vi ser till periodens utfall och senaste bud-

get 2022-2026 har satsningar för olika arbetsmarknadspolitiska program som behövs vid hög arbetslöshet sänkts med 40 procent, från 13,7 miljarder till 8,3 miljarder (Budgetpropositionen 2026).³

Det är naturligtvis en svårförståelig politik för många, men grundar sig på uppfattningar om att arbetslöshet beror på för goda villkor för arbetslösa. Det är i sig svårt att förstå med tanke på hur hårt arbetslösa idag drabbas. Det är också svårt att finna stöd för uppfattningen att en arbetslöshetsförsäkring som ger trygghet i omställningen skulle leda till högre arbetslöshet. Under 1980-talet då arbetslösheten var låg, var såväl ersättningar som tak i a-kassan betydligt högre. Ersättningsnivån låg under 1980-talet på 91,7 procent, och i slutet på 90 procent. Ändå var sysselsättningen högre och arbetslösheten lägre.

En spegling av hur arbetslöshetsförsäkringen försvagats över tid kan fås av att betrakta hur den andel av arbetsgivaravgifterna som bedöms ska gå till just arbetslöshetsförsäkring, aktivitetsstöd och lönegaranti, har sänkts. År 2000 bedömdes den utgöra 5,84 procent av lönesumman, men 2026 endast 2,64 procent.

I parternas gemensamma underlag inför förhandlingarna om omställningsstöd och anställningsskydd lyftes detta fram som ett exempel på hur staten använder pengar som egentligen borde gå till arbetsmarknaden för andra syften: "Trots att arbetsmarknadsavgiften har sänkts så har den länge med råge överstigit utgifterna för de ändamål som den ursprungligen var tänkt att finansiera. Under åren 2010 till 2019 har staten i genomsnitt tagit in 15 miljarder kronor mer om året i arbetsmarknadsavgift och i avgifter från arbetslöshetskassorna än man betalat ut i arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, ålderspensionsavgift på dessa samt lönegaranti. År 2019 uppgick överskottet på detta område till 22,1 miljarder kronor enligt Ekonomistyrningsverket (ESV)." (LO, PTK och Svenskt Näringsliv 2020)

Även om det formellt sett inte finns bestämda och destinerade avgifter är det rimligt att det ursprungliga syftet med arbetsgivaravgifterna i högre grad ska respekteras.

En förstärkt arbetslöshetsförsäkring

Arbetslöshetsförsäkringens funktioner att ge trygghet, bidra till matchning samt vara en stabilisator har försvagats och det behövs en helt ny politik för att de åter ska stärkas. Hur skulle det konkret kunna se ut? Givet att arbetslöshetsförsäkringen försämrats under lång tid är det ganska många förändringar som skulle behövas. Här listas tio som är extra angelägna.

3. Beräknat utifrån 2026 års prisnivå. I nominella tal har minskningen varit 25 procent.

- Höjt tak och årlig indexering efter löneutvecklingen. Likt för socialförsäkringar är årlig indexering helt nödvändigt för legitimiteten i arbetslöshetsförsäkringen. Taket i försäkringen har under långa perioder varit oförändrat vilket gjort att allt färre fått ut 80 procent av sin bruttolön i ersättning. Över tid har försäkringens värde urholkats. Unionen har i en rapport visat att under början av 90-talet fick en privatanställd tjänsteman på medianlön ut 80 procent av sin tidigare lön, numera endast 56 procent (Unionen 2026).
- Avskaffa de två karensdagarna. Det finns ingen anledning att ha karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen. Inte ens som "riskpremie" är det något hållbart argument. Finns det någon som skulle "avstå" från att bli arbetslös för att det finns två karensdagar?
- Avskaffa olika skattesatser och inför likvärdig skatt på alla inkomstslag. Då vi visat att det inte är 80 procent man får ut de första månaderna, utan så lågt som 65 procent första månaden, behöver detta ändras. För att inkomstförlusten inte ska bli 65 procent den första månaden behöver det, utöver att de två karensdagarna avskaffas, bli samma skattesats mellan arbete och andra inkomstslag.
- Avskaffa nedtrappningen i ersättning. Det finns inget stöd för att en avtrappning av ersättningen efter ett antal dagar leder till lägre arbetslöshet. Det skapar onödigt ekonomisk stress och oro hos personer som blir arbetslösa. Det finns tvärtom argument för att ha en upptrappad ersättning (Kolsrud och Nilsson 2025).
- Höj ersättningsnivån. Före 1990-talskrisen låg ersättningsnivån på 90 procent (91,7 procent före 1988). Det innebar en god trygghet mot inkomstbortfall vid arbetslöshet. Att en högre nivå skulle leda till ökad arbetslöshet motbevisas av att sysselsättningen var hög och arbetslösheten låg under den tid som ersättningsnivåerna var 90 procent. Handels kongress har uttalat ett mål om att 90 procent av löntagarna ska ha 90 procent i ersättning från a-kassan.
- Basera ersättningen på de senaste sex månaderna. Om det är mer fördelaktigt ska ersättningen baseras på inkomsten under de senaste sex månaderna i stället för som idag - ett helt år. Annars kan arbetare med deltidsarbete eller annan frånvaro få kraftigt minskad ersättningsnivå.
- Återinför de 150 extra dagarna för sökande med barn under 18 år. Tidigare kunde arbetssökande med barn få förlängd ersättningsperiod med ytterligare 150 dagar. Skälen för detta viktiga barnrättsperspektiv är minst lika starka som vid tidigare lagstiftning.
- Avskaffa den nedre åldersgränsen för medlemmar i a-kassan. Tidöregeringen införde en åldersgräns på 20 år för att få ersättning. Det finns unga som arbetar och betalar avgift till försäkringen. De bör också omfattas av skyddet.

- Återinför studerandevillkoret. De som fullföljt studier utöver grundskolan och står till arbetsmarknadens förfogande måste kunna omfattas av arbetslöshetsförsäkringens grundskydd, även om de ännu inte uppfyller villkoren för inkomstrelaterad ersättning.
- Stärk Gent-modellen. Det är grundläggande för den svenska arbetsmarknadsmodellen med en politik som syftar till att stärka kopplingen mellan fackförbund och deras a-kassor.

Det är ganska omfattande förändringar som behövs för att a-kassan åter ska bli en funktionell del av arbetsmarknadens trygghets- och matchningssystem.

De politiska partierna om arbetslöshetsförsäkringen

Om vi ser till hur de politiska partierna röstat och lagt budget under de senaste åren så har de partier som finns inom Tidö-samarbetet röstat för försämringarna av a-kassan. Även om Sverigedemokraterna före valet 2022 lovade att gå i opposition hellre än att försämma a-kassan, så har de aktivt medverkat till det.

I den röd-gröna oppositionen röstade s, v och mp emot nedtrappningen efter hundra dagar och var allmänt kritiska till många delar av förslagen. I sitt motionsförslag lyfter v fram behovet av att höja ersättningar och indexera försäkringen, samt att avskaffa den successiva nedtrappningen. Både v och mp lyfter att de vill återinföra de 150 extra dagarna för sökande som har barn under 18 år, och mp tar upp behovet av att ha mer överhoppningsbar tid, att återinföra studerandevillkoret, samt att inte ha 20 år som åldersgräns. Av oppositionspartierna avviker c från övriga. De är för en snabbare nedtrappning, och vill därutöver sänka taket i ersättningen till 30 000 kr (Sveriges riksdag 2024).

Ser vi till de skuggbudgetar som lades av oppositionen inför 2026 skriver s att de vill "höja taket i ersättningen, stoppa den nya brantare avtrappningen och säkerställa att fackföreningar som tecknat inkomstförsäkring inte påverkas negativt", och avsätter 0,2 miljarder (Socialdemokraterna 2025). I mp:s skuggbudget betonas att den branta nedtrappningen ska tas bort, och föreslår en halvering av nedtrappningen baserat på fem procentenheter, och avsätter 0,3 miljarder (Miljöpartiet 2025). Skuggbudgeten för v innehåller att man vill påbörja en reform där nedtrappningen helt tas bort, samt att ersättningar och tak ska höjas och indexeras med målet om att 80 procent av löntagarna ska kunna få 80 procent av sin tidigare lön i ersättning. En miljard avsätts (Vänsterpartiet 2025).

I sin skuggbudget avviker c markant från såväl Tidö-gemenskapen som övriga oppositionspartier. De vill ha lägre ersättningar och tak, samt en helt annan modell med brantare nedtrappning och minskar därmed anslagen till a-kassan enligt deras beräkningar med 14,5 miljarder (Centerpartiet 2025).

Avslutning: Bekämpa arbetslösheten - inte de som är arbetslösa

Handels medlemmar har som vi visat en tydlig uppfattning att arbetslöshetsförsäkringen måste bli bättre och tryggare. Analysen av hur arbetslösa upplever sin situation borde få alla som tror att en försämrad a-kassa skulle minska arbetslösheten att tänka om. Ersättningarna i a-kassan var mycket bättre före 1990-talet och då hade vi en arbetslöshet som låg ner mot två procent. De flesta arbetslösa i Sverige har inte ens längre någon ersättning från a-kassan (IAF 2024). Den så kallade täckningsgraden, andelen av de arbetslösa som får ersättning från a-kassorna, har konstant legat under 50 procent de senaste decennierna. Ett uttalat mål med Tidö-regeringens nya a-kassa var att fler skulle kunna omfattas. Tvärtom minskade täckningsgraden något bland gruppen nya öppet arbetslösa efter att den införts, ner till 38 procent (IAF 2026). Hur en försvagad a-kassa skulle få en majoritet av de arbetslösa som inte har ersättning att få jobb är svårt att förstå. Men inte ens för den minoritet som har ersättning idag verkar det ha någon betydelse för chanserna att få jobb. Detta eftersom arbetslösheten framför allt beror på att det saknas tillräckligt med jobb och för att arbetslösa inte får tillräckligt med kvalitativt stöd för att ta de jobb som finns. En försvagad a-kassa skapar fattigdom och ett sårbart samhälle, men uppenbarligen inte lägre arbetslöshet.

Sverige har sedan 1990-talet haft en hög arbetslöshet som bitit sig fast. Samtidigt har vi sett en utveckling mot en alltmer otrygg arbetsmarknad med hög andel tidsbegränsade anställningar, deltidsproblematik och försvagade trygghetssystem. Om otrygghet och ekonomisk press på utsatta individer vore lösningen på arbetslösheten så skulle vi inte ha dagens situation med massarbetslöshet. Fokus behöver därför ligga på att minska arbetslösheten och samtidigt förbättra arbetslöshetsförsäkringen.

En politik som skapar en hög och uthållig efterfrågan i kombination med satsningar på utbildning och arbetsmarknadspolitik är det som långsiktigt kan få ner arbetslösheten. Men samtidigt som arbetslösheten har ökat från redan höga nivåer, har den ekonomiska politiken varit åtstramande och det har skett nedskärningar inom arbetsmarknadspolitiken, samt neddragningar av Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag. Bland långtidsarbetslösa finns stora behov aktiva och kvalitativa stödinsatser från Arbetsförmedlingen, så som arbetsmarknadsutbildning och arbetsplatsförlagda insatser med ökat fokus på handledning och lärande. Idag finns stora risker kopplat till insatser och kvaliteten brister ofta (Riksrevisionen 2023).

Vad hindrar en politik för en bra a-kassa? Är det av budgetmässiga skäl? Beräkningar av förändringar i ersättningar från a-kassan är komplicerade och blir alltid behäftade med osäkerheter. Höjda tak och avskaffad nedtrappning beror på hur många som finns i olika inkomstlägen, hur lång tid de är i den och hur arbetsmarknaden utvecklar sig. Men ett enkelt räkneexempel ger oss en aning om vad det skulle kunna kosta. Om vi utgår från att kostnaden för den totala ersättningen (beräknat på maj månad 2026) skulle öka med 20 procent, vilket mer än väl avskaffar nedtrappningen i försäkringen och ger en viss höjning av taket, så skulle det kosta 4,3 miljarder på årsbasis. Det är inte mycket pengar i jämförelse med exempelvis kostnaderna för RUT- och ROT-avdragen på 21 miljarder. Om antalet arbetslösa med ersättning skulle minska med 25 000 personer så skulle det ge minskade kostnader med 4,9 miljarder. Utöver det såklart även ökade skatteintäkter.

Ett välfärdsland som Sverige har råd med en bättre a-kassa. Värdet av en a-kassa som ger trygghet i omställningen, förbättrar matchningen på arbetsmarknaden och har en automatiskt stabiliserande roll, vida överstiger de ringa kostnader som det kan innebära. Mest av allt ger en politik som verkligen bekämpar arbetslösheten – inte de som är arbetslösa.

Referenser

Budgetpropositionen för 2026, Prop 2025/2026:1. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2025/09/2025261/>

Centerpartiet (2025), Fler jobb och lägre utsläpp. En budget för framtiden. Budgetmotion 2026.

IAF (2024) Arbetslöshetsförsäkringens täckningsgrad 2005 - 2024. <https://www.iaf.se/globalassets/dokument/rapporter/2023-2024/2024-10-arbetsloshetsforsakringens-tackningsgrad-2005---2024.pdf>

IAF (2026) Kort rapport: Täckningsgraden för nya öppet arbetslösa. <https://iaf.se/globalassets/dokument/rapporter/2025-2026/kortrapport---tackningsgrad-for-nya-oppet-arbetslosa.pdf>

Kolsrud J, och Nilsson P (2025), A-kassan är bakvänd - ge mer till långtidsarbetslösa, DN-debatt 2025-09-07. <https://www.dn.se/debatt/a-kassan-ar-bakvand-ge-mer-till-langtidsarbetslosa/>

LO, PTK och Svenskt Näringsliv (2019), Underlag inför fortsatta förhandlingar. Rapport från parternas arbetsgrupper inför förhandlingarna om anställningsskydd och omställning. <https://www.ptk.se/wp-content/uploads/2021/04/Svenskt-Naringsliv-LO-PTK-2020-06-Rapport-Underlag-infor-fortsatta-forhandlingar-anstallningsskydd-och-omstallning.pdf>

Miljöpartiet (2025), Sverige förtjänar bättre, budgetmotion för 2026.

Novus opinion (2025) Handels medlemsundersökning om politiska preferenser sep 2025.

Novus opinion (2026) Handels medlemsundersökning om avtal och arbetslöshetsförsäkring juni 2026.

Riksrevisionen (2023), Subventionerade anställningar - att motverka fel i ett system med allvarliga risker. https://www.riksrevisionen.se/download/18.e6f1d6318fa4a7c94de952/1716897484530/RiR_2023_17_rapport.pdf

Socialdemokraterna (2025), Ny riktning för Sverige, Socialdemokraternas förslag till statsbudget 2026.

Sveriges Riksdag (2024), Proposition 2023/24:128. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/en-arbetsloshetsforsakring-baserad-pa-inkomster_hb03128/

Unionen (2026), Exporten bär - beredskapen brister. Unionen om konjunkturen våren 2026. <https://www.unionen.se/sites/default/files/files/Unionen%20om%20konjunkturen%20v%C3%A5r%202026.pdf>

Vänsterpartiet (2025), Byt regering för ett starkare och tryggare Sverige, budgetmotion för 2026.

